

Handläggare
Lisa Gagnerud
Telefon: 08-508 25 356

Till
Socialnämnden
2022-03-22

Framkomlighetsstrategin – många möjligheter till rörelse och vistelse, remissversion

Svar på remiss från kommunstyrelsen dnr KS 2021/1699

Förvaltningens förslag till beslut

Socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Fredrik Jurdell
socialdirektör

Veronica Wolgast Carstorp
biträdande förvaltningschef

Sammanfattning

Framkomlighetsstrategin är en reviderad version av stadens nuvarande trafikstrategi. Den innehåller fyra inriktningar som fokuserar på kapacitet, framkomlighet, attraktivitet och hållbarhet. Strategins prioritering är liksom tidigare gång-, cykel- och kollektivtrafik samt effektiv godstrafik.

Förvaltningen ställer sig i huvudsak positiv till de förslag som betänkandet lämnar. Förvaltningen välkomnar särskilt ansatsen att utgå från universell utformning av gatumiljön och att strategin lyfter socialt utsatta områdens särskilt stora behov av nya och upprustade attraktiva offentliga ytor och mötesplatser.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har till socialnämnden remitterat stadens reviderade framkomlighetsstrategi. Övriga remissinstanser i staden är stadsledningskontoret, exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, idrottsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, servicenämnden, stadsbyggnadsnämnden, utbildningsnämnden, äldrenämnden, samtliga stadsdelsnämnder, Stockholms stadshus AB, kommunstyrelsens funktionshinderråd

och kommunstyrelsens pensionärsråd. Dessutom är en rad kranskommuner, föreningar och myndigheter remissinstanser. Remissvaret ska vara kommunstyrelsen tillhanda senast den 31 mars 2022.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom socialförvaltningens avdelning för stadsövergripande sociala frågor. Förvaltningsgruppen har behandlat ärendet den 16 mars 2022. Rådet för funktionshinderfrågor har haft möjlighet att behandla ärendet den 17 mars 2022.

Ärendet

Framkomlighetsstrategin är namnet på Stockholms trafikstrategi. Den första framkomlighetsstrategin beslutades 2012 och innebar ett skifte i fokus till yteffektiva resor och det offentliga rummets vistelsekvalitéer. Den strategiska inriktningen var att fler behöver välja att gå, cykla eller åka kollektivt. Sedan 2012 har stadens planering utvecklats, befolkningen ökat och stora förändringar inom transportsystemet pågår såsom elektrifiering, digitalisering, automatisering, delningsekonomi och nya mobilitetstjänster. Strategins prioritering är dock fortsatt gång, cykel, kollektivtrafik samt effektiv godstrafik. Utifrån framkomlighetsstrategin har en rad mer konkreta planer tagits fram, exempelvis för säkra skolvägar, cykel och parkering.

Staden och trenderna

Strategin slår fast att trafik är människor och gods – inte fordon – och att vi reser för att komma fram till en plats, inte för att ta oss fram i trafiken. Vidare ger strategin uttryck för att det offentliga rummet som stadens gator är en del av är en upplevelse som påverkar invånarnas hälsa och som rätt använt kan höja livskvalitén. Eftersom gatumarken är begränsad behöver avvägningar och prioriteringar göras. Det handlar om att ge utrymme för allt från träd och belysning, till uteserveringar, cyklister, bussar och bilar.

Transportsystemet och staden är föränderliga. Detta märks bland annat genom en stark ökning av cykeltrafik, inklusive elsparkcyklar. Även gångtrafiken har tilltagit sedan staden började mäta denna (2015). Kollektivtrafiken har också ökat under en lång tid medan bilresor i det lokala vägnätet ligger relativt konstant. E-handeln har under de senaste åren vuxit kraftigt och kommer att ha stor påverkan på stadens transportsystem i form av ökad leveranstrafik. Gemensamt för förändringarna är att det handlar om förändrade beteenden och förbättrad infrastruktur för gående och cyklister,

snabb utveckling av teknik och tjänster, behov av flexibla lösningar och en vilja att använda gatorna för vistelse, till exempel genom sommargåtor. Dessa trender kan visa hur planeringen behöver se ut framåt.

Övergripande inriktning för planeringen

Trafikplaneringen är ett verktyg som kan bidra till att styra utvecklingen i en hållbar riktning, till exempel i linje med Agenda 2030. Tre utmaningar som strategin lyfter där vägar och gator är avgörande är:

- ökad konkurrens om utrymme i staden
- brist på fysisk aktivitet och social interaktion och
- klimatförändringar.

Strategins svar på utmaningarna är att *prioritera kapacitetsstarka färdmedel, öka pålitligheten för samtliga trafikanter och ge mer utrymme för attraktiva vistelsezoner samt nyttja den nya teknikens möjligheter.*

Planeringsinriktning för väg- och gatunätet

Strategin har fyra konkreta planeringsinriktningar för hur stadens vägar och gator kan tillgodose framtida behov på ett balanserat sätt. Inriktningarna gäller även för torg och kajer med trafikytor. Dessa är:

- kapacitet,
- framkomlighet,
- attraktivitet och
- hållbarhet.

Nedan beskrivs varje planeringsinriktning i korthet.

Kapacitet

Gång, cykel och kollektivtrafik ska ges mer utrymme för att kunna förflytta fler människor på samma yta. Effektiva godstransporter främjas och rörlig trafik prioriteras framför stillastående fordon. Ett exempel på en åtgärd som staden kan vidta för att främja ovanstående är exempelvis att skapa egna körfält för kollektivtrafik. Dessutom kan staden planera för att säkerställa yta för gående och stadsliv på stadens gångbanor och att bygga ut cykelnätverket med cykelbanor som separeras från fotgängare och motorfordon. Ytterligare åtgärder är att samverka med näringslivet gällande effektiva transporter, exempelvis leveranser med tysta fordon när vägnätet är mindre belamrat samt planera ytan vid kantsten för att underlätta för rörlig trafik och leveranser.

Framkomlighet

Restider för kollektivtrafiken ska minska och framkomligheten förbättras för gående, cyklister och effektiv godstrafik. Olika sätt att uppnå detta är att styra och reglera trafiken med trafiksignaler, trängselskatt och reglering av parkering. Dessutom handlar det om god planering för bygg- och infrastrukturprojekt och fokus på framkomlighet för barn, äldre och personer med funktionsnedsättningar, exempelvis genom vinterväghållning. Strategin lyfter även vikten av samverkan med olika parter, tex. regions Stockholms trafikförvaltning.

Attraktivitet

Stadens gator ska bli attraktiva platser och leva upp till sin roll som ett av Stockholms viktigaste offentliga rum. Dessa ska uppmuntra till rörelse i vardagen genom att förbättra gångvänlighet och vistelsekvaliteter. Detta kan ske genom att prioritera gående, som ska kunna förflytta sig utan att riskera olyckor. Dessutom ska staden planera för fler ytor där människor vill vistas, trygga offentliga rum, flexibel användning av stadens gator och torg och väl omhändertagna gator med aktiva bottenvåningar som skapar folkliv.

Hållbarhet

Alla människor ska kunna röra sig och vistas utifrån sina förutsättningar i hela staden. Genom att främja innovation, elektrifierade transporter och styra bilanvändningen minskar buller, trafikolyckor och utsläpp. Den fysiska tillgängligheten kan ske genom en universell utformning av gatumiljön. Socialt utsatta områden har särskilt stora behov av nya och upprustade attraktiva offentliga ytor och mötesplatser. Staden vill hitta kreativa sätt att involvera stockholmarna i utformningen av närmiljön.

Jämställdhetsanalys

I framkomlighetsstrategin framkommer att män gör två tredjedelar av alla bilresor i Stockholms stad. Kvinnorna står för en nästan lika stor andel av alla gång- och kollektivtrafikresorna. Cykelresorna är jämnare fördelade mellan könen.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen ställer sig positiv till innehållet i den reviderade framkomlighetsstrategin och menar att den kan vara ett fortsatt verktyg för att arbeta med de identifierade utmaningarna. Förvaltningen vill särskilt lyfta några områden där strategin har betydelse för några av de målgrupper som socialtjänsten möter.

Socialt utsatta områden

Förvaltningen välkomnar att framkomlighetsstrategin syftar till att skapa attraktiva offentliga rum där människor känner sig trygga och vill vistas. Strategin gäller för hela staden och kan fungera som ett

av flera verktyg för att skapa en mer jämlik och hållbar stad, sett ur ett socialt perspektiv. Förvaltningen erfar att en del av de personer som socialtjänsten möter i utsatta områden inte reser till andra delar av staden för att ta del av stadsmiljön där. Dessutom visar många undersökningar att ohälsan är mycket ojämnt fördelad över staden.¹

Förvaltningen ställer sig därför positiv till att strategin lyfter att socialt utsatta områden har särskilt stora behov av nya och upprustade attraktiva offentliga ytor och mötesplatser. Förvaltningen menar att i områden där otryggheten och utsattheten är större än i övriga staden behövs extra satsningar på miljöer som skapar trivsel och möten och som kan öka den upplevda tryggheten.

Framkomlighetsstrategin och funktionsnedsättningar

Förvaltningen välkomnar att strategin i många delar har ett funktionshinderperspektiv som till exempel yttrar sig i universell utformning av gatumiljön och konkreta exempel såsom säkra gångbanor som avskiljs från cyklar och motordrivna fordon. Förvaltningen vill lyfta fram att personer med funktionsnedsättningar är en bred grupp med varierande behov. Det finns ett stort antal personer som har osynliga funktionsnedsättningar som påverkar vardagen på olika sätt. Dessa kan yttra sig i form av en extra känslighet för bullriga och stömmiga miljöer. Förvaltningen menar att det kan vara en stor vinst för många om stadsmiljön blir tystare, vilket till exempel en konsekvens av en ökad elektrifiering och ett minskat antal bilar.

En av strategins prioriteringar är kollektivtrafiken. Förvaltningen vill lyfta att för många personer med till exempel neuropsykiatriska funktionsnedsättningar kan det vara mycket ansträngande att resa kollektivt eftersom det är energikrävande att vistas i trånga miljöer med mycket ljud. I sin samverkan med Regionens trafikförvaltning är det önskvärt att staden lyfter behovet av komfort och en lugn miljö i kollektivtrafiken. Detta uppskattas sannolikt av de allra flesta samtidigt som det kan ha en positiv inverkan för personer med till exempel neuropsykiatriska funktionsnedsättningar och skulle möjliggöra för fler personer att röra sig i hela staden utifrån sina förutsättningar.

Förvaltningen ser positivt på att staden planerar för ökade ytor som främjar möten mellan människor. Det ger en möjlighet för naturlig inkludering och delaktighet i samhällslivet för personer som kan leva i ett socialt eller ekonomiskt utanförskap på grund av följderna av en funktionsnedsättning eller av andra orsaker.

Bilaga

Framkomlighetsstrategin - många möjligheter till rörelse och vistelse, remissversion.